

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy hónapra K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — — 10-20

A zsinat

Lezajlott a református zsinat harmadik ülészaka és most az ülészak befejezése után megállapíthatjuk, hogy ez a komoly és nagyteknélyű testület, amelynek összejövetelét a magyar kálvinista egyház legfontosabb belső ügyeit tárgyalják meg, ezáltal a politikai életre is kiható, politikai erőket is megmozgató határozatokat hozott.

Az egyik ilyen, az országos politikára is kiható jelentőségű határozata a zsinatnak az az állásfoglalás volt, amellyel kimondta, hogy a kultuszminiszter iskolai rendeleteinek egyrészt a református iskolákban ebben a tanévben nem hajtja végre.

Ennek az állásfoglalásnak a gyakorlati megindokolása is mindenben helytálló: a rendeletek olyan késői időpontban jelentek meg és olyan berendezkedéseket kívánnak, hogy a tanítás sikerének sérülése nélkül nem hajthatja végre, nem tehet nekik eleget egy olyan testület, amely egyrészt anyagi eszközökben szegény, másrészt pedig a rendeleteket megelőző tájékoztató és tájékozni akaró megbeszéléseken rajta kívül eső okokból nem vehetett részt, jóllehet multja, sulya és a magyar művelődésben évszázadok munkájával megalapozott tekintélye vezet szerepet kellett volna hogy juttasson neki éppen tanügyi kérdésekben.

De különösen jelentőségteljes az állásfoglalás elvi indokolása: a református zsinat a jogrend Magyarországon nem tartja helyénvalónak, hogy fontos tanügyi reformokat a kivételes törvény alapján rendeletileg léptessenek életbe. A törvényhozás, az alkotmányosság mindenek fölött való tisztelete hozatta meg ezt a határozatot a zsinattal s az ország sorsának intézői nem hunyhathatnak szemet egy olyan testület komoly intelme előtt, amely a régi nagy Magyarország összes nagybíráihoz, megalkotásuk perctől kezdve az igaz magyar alkotmányosság jegyében működő szervei közül egyedül őrizte meg minden világfelfordulás közepette is jelentőségében eléggé nem méltányolható integritását.

A református zsinat másik határozata, amelyet a zsinati tagok igazolása kérdésében hozott, szintén nagy politikai jelentőséggel bír, mert nyomatékosan hangsúlyozza, hogy az igazi alkotmányosság, az igazi jogrend, a tekintély tiszteletének helyreállítása és a konszolidáció egyaránt azt kívánják meg, hogy a megélvőhöz ragaszkodjunk, a megélvő állami és társadalmi intézményeket erősítsük meg, ezeknek adjuk vissza régi súlyukat, erejüket és tekintélyüket, ne pedig provizorikus, teljes közmegegyezést soha nem kelthető, mert nem felelős, mert szankciót nem tételező törvényekre alapító szervekkel kísérletezzünk akkor, ami-

kor az ország külpolitikai és gazdasági helyzete parancsolólag emelnek vétőt minden kísérletelés ellen.

A református zsinat határozata, ha a komoly megszüvelés

lehetőségét nem irtották még ki teljesen a pártpolitikai szenvedélyek, erős lendületet kell hogy adjanak annak a tisztulási folyamatnak, amely az igazi konszolidáció felé vezet.

A déli vörös hadsereg kapitulált

Wrangel újabb 35.000 foglyot ejtett — Baranovici és Pinszk a lengyeleké

Páris, okt. 5. A *Matin*-nak táviratozzák Varsóból: Az oroszok déli hadserege megadta magát. 35.000 főnyi hadsereg letette a fegyvert Wrangel előtt. A *Matin* megjegyzi a jelentéshez, hogy a bir még megerősítésre szorul.

Bécs, okt. 5. (MTI.) A Havas-ügynökség jelenti Varsóból: A bolsevisták teljesen dezorganizálva, futva menekülnek minden fronton. Baranovici, Lyda, Slonin és Pinszk városokat a lengyelek visszavették. A bolsevista seregek főrésze megsemmisült.

A szlovén népszavazás.

Belgrád, okt. 6. A népszövetségi bizottság angol és francia képviselője tegnap felkereste Trumbics dr. külügyminisztert és felszólította, hogy a Jugoszláv kormány távolítsa el Majstr tábornokot a szlovén népszavazási zóna területéről, mert különben Jugoszláviát kellene felelőssé tenni a könnyen bekövetkező bonyodalmakért. A külügyminiszter még nem válaszolt hivatalosan, a felelet azonban az lesz, hogy Majstr tábornok nem tartozdik a népszavazási zónában, egyébként a jugoszláv kormány tiltakozik az ellen, hogy az entente beleavatkozzék az ő belügyeibe.

Nem lesz bányász-sztrájk Angliában

Berlin, okt. 5. A bányász-sztrájk veszedelme elmúlt. Londoni jelen-

tés szerint a bányászegyesület képvisellete nagy többséggel elfogadta a bányatulajdonosok újabb javaslatát, amely lényeges engedményeket tartalmaz és maguk a bányamunkások túlnyomó többséggel az általános sztrájk ellen nyilatkoztak.

Egy titokzatos aranyhajó

Páris, okt. 5. A Havas-ügynökség jelenti, hogy a »Petrol« dán gőzös szombaton befutott a bolognai kikötőbe és nagy óvatossági intézkedések mellett kirakott 6000 kilogramm rud-aranyat, melynek értéke 48 millió frank. A hajó Revalban vette föl a szállítmányt. Az aranykészletet Boulogneból mindjárt tovább küldték Lyonba. Még nem lehet tudni, hogy milyen számlára történt a szállítás.

A népbiztosok három védőjét kizárta a bíróság

Valoszinű, hogy valamennyi védő lemond

Budapest, okt. 5. A népbiztosok bünpörének mai tárgyalását tizenegykor nyitotta meg Stocker Antal dr. kuriai bíró elnök. Tekintettel a közbejött incidensre, a védők majdnem teljes számban megjelentek.

Tizenegykor vonult be a bíróság Stocker elnök a megnyitás után a tegnapi incidensre vonatkozólag a bíróság egyöntetűen hozott határozatát olvasta fel. Megállapítja a törvényszék, — mondja a határozatot, hogy Kiss Jenő dr. Berend Béla dr. és Székely Aladár dr. védők a tegnapi tárgyaláson olyan rendező magatartást tanúsítottak, hogy velük a tárgyalás nem folytatható. Ennél fogva a bíróság a három ügyvédet a további tárgyalásból kizárja.

Az indokolás ismerteti a tegnap lefolyt eseményeket, megállapítja, hogy Kiss Jenő dr. engedély nélkül állott fel szólásra, majd távozásakor az ajtót becsapta. Berend Béla dr. és Kiss

Jenő dr. a három hónapja tartó főtárgyaláson ismételt elnöki rendreutasításban részesültek és tegnap tüntetően eltávoztak. Ezért ki kellett őket a tárgyalásból zárni.

Fölszólította azután az elnök mind a három ügyvédet, hogy távozzanak. Mindhárom összeszedték irataikat és szó nélkül elhagyták a tárgyaló termet.

Nagy György dr. védő állott fel ezután szólásra és a következő kijelentést tette:

— Mivel a védői kar csonka, kérjük, hogy a további eljárás megbeszélésére az elnök rövid szünetet adjon. Nem akarjuk, hogy ezt arra magyarázzák, mintha huzni akarnánk a tárgyalást, abba is belemegegyünk, hogy egy védő maradjon a teremben, amíg a többiek tárgyalnak.

A bíróság helyt adott Nagy György dr. kérésének, az elnök egy tanu kihallgatását rendelte el, amelyhez Gedő pótvédő bent is maradt a teremben.

A többi védő tanácskozára ült össze. A tanácskozás a déli órákban még tartott. Többféle vélemény merült fel, de eddig pozitív megállapodás nem történt. Hírszerint azonban valamennyi védő le fog mondani tiszterét.

Indítvány és interpelláció a cenzura ellen

Beniczky Ödön és Kovács J. István akciója

Budapesti tudósítónk jelenti: A nemzetgyűlés legközelebbi ülésén Beniczky Ödön képviselő indítványt jegyez be a cenzura eltörlése iránt. Indítványát, amelynek a képviselő számítása szerint többsége lesz, azzal fogja indokolni, hogy a cenzura mai kezelése mellett minden politikai küzdelem teljesen meddő.

Ugyancsak a nemzetgyűlés első ülésén Kovács J. István képviselő, a most lemondott vallás- és közoktatásügyi államtitkár, interpellációt fog intézni a miniszterelnökhöz a cenzura ügyében s ő is a cenzura eltörlését sürgeti.

A honvédelmi miniszter mandátumot kap

Budapest, okt. 5. A keresztényszocialisták tudvalevőleg a maguk számára követelték a közlelmelési minisztérium államtitkári állását, azonkívül tiltakoztak az ellen a terv ellen, hogy Hunkár Béla veszprémmegyei főispánt felmentsék állásától és helyébe Mikovényi Jenő nemzetgyűlési képviselőt nevezzék ki. A miniszterelnökkel folytatott tárgyalások eredményeképpen legközelebb ki-nevezik Szabó József képviselőt közlelmelési államtitkárnak, Mikovényi Jenő pedig megtartja salgótarjáni mandátumát, amelyet Sréter István honvédelmi miniszternek szántak. A miniszter mindazonáltal tagja lesz a nemzetgyűlésnek, mert Horthy Jenő képviselő, a kormányzó öccse, legközelebb lemond mandátumáról. Lemondási szándékát már közölte is a sárkeresztúri kerület választóival, akik egyértelműen jelölték Sréter honvédelmi minisztert. Horthy Jenő alig jelent meg kétszer-háromszor a nemzetgyűlésen, lemondásának különböző oka, vagy háttere nincsen.

— Németország budapesti képvisellete.

A debreceni kereskedelmi- és iparkamara közli, hogy a német birodalmi kormány diplomáciai ügyvivőnek Budapestre gróf Fürstenberg-Stammheim Egon eddigi budapesti főkonzult nevezte ki. Ennélfogva a budapesti német főkonzulátus eddigi hivatalos címzése helyett ezentúl »Németország diplomáciai képvisellete« lesz használandó.

Minden menekült-bélyeg amelyet megveszel egy könnyeseppet szárít fel.

Kratochvill ezredet felmentették

A magyar népek hálás emlékeztetésében van még Kratochvill Károly ezredes, aki az első forradalom idején a székely hadosztály parancsnoka volt a magyar határt őrizte. — Amikor a bolsevik része került uralomra, a székelyekből vette felszabadulását a magyar polgárság. A legnagyobb aggodalom idején történt, hogy Kratochvill ezredes a székely hadosztályal rendben hagyta a vörös hadsereget s ezzel elősegítette demoralizálását és bukását.

Kratochvill ezredes, hadosztályával együtt, megállapodása ellenére internáltak a románok, mert tartották tőle, hogy a román uralom ellen is állást foglal. Főlkelés szervezésének ürügye alatt elfogták Kratochvillt és Brassóban, majd Szamosújvárot börtönbe vetették. Az ellene indított eljárás — mint értesülünk — most azzal végződött, hogy a kolozsvári haditörvényszék felmentette Kratochvill ezredesét.

MEGNYILT

Herman Nándor és Tsa
fehérmű készítő
uri divat üzlete
Plac-u. 10. Blkával szemben.

A be nem váltott házassági ígéret

A vasárnapi szerelmi dráma részletei

A Merkur-szállóban vasárnapéjszaka lejátszódott szerelmi dráma részletei immár világosan állnak a rendőrség előtt. Keszérü Vince próbacsendőr, akit súlyos tüdőgyógyításra küldtek, a közpörház sebészeti osztályán ápolnak, tegnap eszméletre tért. Az ő, valamint a dráma másik szereplőjének, Csiszár Margittának és a tanuknak vallomásaiból a nyomozás a következő tényállást állapította meg:

Keszérü Vince már hosszabb idő óta viszonyt folytatott Csiszár Margittal, akinek már regében házasságot ígért, de ezt az ígéretét nem akarta beváltani. A leány többször unszolta, de eredménytelenül.

Vasárnap délután újból fölkereste a csendőrt a leány. Ekkor elhatározták, hogy szállóba mennek. A leány blúza alatt elrejtve revolvert hozott magával. Az volt ugyanis a terve, hogy megegyezzen megkéri a csendőrt, vegye feleségül s ha elutasító választ kap, akkor bosszút áll.

A szállóban a csendőr menyasszonyának mondta magát. Az éj folyamán többször a házasságra akarta terelni a szót, de a férfi hallani sem akart erről. Hajnali 3 óra után Keszérü felöltözött és bucsuzni kezdett.

— Adj egy csókot bucsuzóba, — kérte a leányt.

— Hagyd el, — felelte az, — csókot kéni tudsz, de ha a házasságról akarok beszélni, mindjárt másra viszed a szót. Haragszom rád!

A csendőr erre megölelte és meg akarta csókolni.

— Hát igazán nem akarsz elvenni? — kérdezte meg egyszer a leány.

— Hagyjuk ezt az ostobaságot, galambom! — felelte a férfi.

A szerelmében megsértett és a szégyenétől rettegő fiatal leány ekkor végső elkeseredésében a párna alól előrántotta a revolvert és lőtt. A golyó a férfi mellét furta. A megsebesített ember-

nek még volt annyi ereje, hogy segélyért kiáltson és a leány kezéből kivége a fegyvert. Külömben is a leány annyira megrémült tettének következményeitől, hogy nem ellenkezett. A szerelmi dráma további lefolyása már ismeretes.

IV. Károly Pranginsban

A király bizalmasának nyilatkozata

Bécs, okt. 5. IV. Károly nevét mostanában egyre sürűbben emlegetik. Az *Est* munkatársa felkereste a király legbizalmasabb emberét, aki a legutóbbi napokban érkezett Svájcba Bécsbe és aki a király személyével kapcsolatban a következőket mondta el: — A királyi család az első nyolc hetet tudvalevőleg *Wartech*-kastélyban töltötte, a badeni tó mellett, mely a pármái hercegi család tulajdona. Innen mentek át a genfi tó partjára, Prangins kastélyba, amely Lausanne és Genf között fekszik.

Hatvanezer frank bért fizet évente a király. Békében nem nagy összeg, de a mai valuta viszonyok szerint többet tesz ki 3 millió koronánál. Ez óriási pénz, mert az uralkodó minden vagyonát magyar és osztrák értékekben volt elhelyezve, a külföldön semmiféle pénze nincs és Svájcban ma is osztrák és magyar pénzből él. Elképzelhető tehát, hogy igen szerényen.

Ehhez képest a kísérete is igen kevés számú. Nincsen más mellette, mint a családja, természetesen az édesanyja, *Mária Jozefa* főhercegnő is, továbbá két szárnysegéd, azután *Pálffy-Dauu* grófnő, aki a két kis gyermeket, *Otto* trónörökösöt és *Adelheid* főhercegnőt magyarul tanítja, *Eszterházy* Miklós gróf főudvarmester, *Pallavicini* ögrófnő, *Korff-Kel-*

stebroch gróf és a gyermekek nevelője *Seidl* püspök, volt udvari plébános, aki egyszersmind a királyi pár gyónatója is.

A király napi munkája reggel fél kilenckor kezdődik. Ekkor olvassa el az összes beérkezett lapokat, közöttük a magyarokat is. Az újságolvasás 11 óráig tart. Ekkor elsetál a király *Otto* trónörökösrel, *akivel magyarul beszélget*. Délután látogatók jönnek, franciák, angolok, nagyon sokan az egykori monarchiából is. Az érintkezés igen egyszerű és fesztelen. *Felsőnek* szólítják természetesen, ez a cím megilleti.

A király szociális és nemzetgazdasági tanulmányokkal foglalkozik. Oda közel van *Fricburg* egyetemi város, kijárnak hozzá az egyetemi professzorok, akiktől tanul.

Szórakozás ugyszólván semmi. *Séta*, néha vitorlázás a genfi tavon. Csak mostanában lépett be a király egy vadásztársaságba, amelyhez két svájci gyáros, két egyszerű polgár tartozik. Ezekkel jár vadászni és érdekes, hogy ennek a vadásztársaságnak a területén, ahova vadászni járnak, fekszik *Habsburg vára*, ahonnan a király családja ered.

Argon kantonban a királynak igen előkelő külföldi összeköttetései vannak és állandó érintkezésben van franciákkal és angolokkal.

Forradalmi törvényszéki elnök a bíróság előtt

Három kommunista bűnpör főtárgyalása

A debreceni kir. törvényszék kommunista perekben ítélkező ötöstanácsa a mai napon három kommunista bűnygyben hozott ítéletet.

Az Arany Bika szocializálói

Elsőnek *Cserkő Jenő* bankhivatalnok, *Springer József* magántisztviselő és *Neumann Sándor* szállodai alkalmazott bűnygyét tárgyalta a bíróság. Ezek ellen a kir. ügyészség azért emelt vádat, mert az Arany Bika-szállót szocializálták.

A vádlottak előadták, hogy nem érzik magukat bűnösnek, mert a terükre rótt cselekményt ellenállhatatlan kényszer hatása alatt követték el. Eljárásuk során a tulajdonossal szemben a legnagyobb tiszteletet és kiméletet tanúsították.

A tárgyalásra mintegy 30 tanut idéztek be, akik megerősítették a vádlottak előadását. A tanuvallomásokból kiderült, hogy a vádlottak valóban kényszerhelyzetben voltak, terror alatt kényszerültek a szocializálást végrehajtani s ennek folyamán a legjobb akarattal igyekeztek a tulajdonos érdekeit megvédelmezni.

A vád- és védbeszédek után a bíróság mindhárom vádlottat fölmentette.

Egy politikai nyomozó

A második bűnygyben *Szathmáry István* volt a vádlott, aki a kommunál politikai nyomozó volt. A kir. ügyészség négyrendbeli orgazdaság miatt emelt vádat ellene, mert fizetés címén kétszer 1000, egyszer 300 és egyszer 3000 koronát vett föl. A vádlott az első három összeg fölvelét elismerte, a negyediket ta-

gadta. Az ügyész az idevonatkozó vádat el is ejtette, mert kiderült, hogy a fizetési iven szereplő aláírás nem a vádlott kezéből származik. A bíróság a vádlottat beismerése alapján háromrendbeli orgazdaság vétsége miatt három hónapi fogházra ítélte, amelyből az elszüvedett vizsgálói fogsággal egy hónapot kitöltöttnek vett.

A forradalmi törvényszéki elnök

Ezután *Müller Gyula* bűnygyét vette tárgyalás alá a bíróság. *Müller*, aki 53 éves, nős, római katolikus, szabó, egy elemiit végzett, a kommunál alatt a III. számú forradalmi törvényszék elnöke volt. Ilyen minőségben számos fölmentő és marasztaló ítéletet hozott, amiért a királyi ügyészség harminc rendbeli személyes szabadság megsértése, illetve annak kísérlete, hét rendbeli zsarolás vétsége, illetve annak kísérlete, kétrendbeli orgazdaság vétsége és egyrendbeli igazgatás büntette miatt emelt vádat ellene. Az ízgatást azzal követte el, hogy Hajduböszörményben egy népgyűlésen sok ezer fölből álló tömeg előtt a kommunál érdekekben beszédet tartott.

Müller az elnök kérdésére kijelentette, hogy nem érzi bűnösnek magát. A forradalom alatt az oláhok elől menekült Debrecenbe. A kávéházban olvasta legnagyobb meglepetésére, hogy a forradalmi törvényszékhez osztották be. Megállapodott két elnöktársával, hogy az állást elfoglalják, nehogy pestiek jöjjenek a helyükre, akik kegyetlen ítéleteket hoznának. Budapestről küldtek is nyolc embert, de ezeket az ő intézkedé-

sükre visszaexpediáltak. Állásuk elfoglalására nem kényszerítették őket, önként vállalták, mert azt hitték, hogy szent kötelességük esetleges atrocitásoknak elejét venni. Az ítéletek, amelyek az ő elnöklésével jöttek létre, tanúsítják, hogy ő hű maradt ehhez a fogadalomhoz és igazi emberhez, igazi szocialistához méltóan ítélezett. Izgatást nem követett el. Hajduböszörménybe őt küldték ki, mint a leghiggadtabb és legmegfontoltabb szocialistát, hogy csillapítsa le a fölzdult gazdákat. — A földművelők ugyanis valósággal fölzárdtak arra a hirre, hogy a földjeiket kommunizálni fogják, noha erről szó sem volt. Ő ki is ment és elmondta nekik, hogy földosztásról szó sincsen, a 100 holdon aluli birtokokat semmiesetre sem bántják, sőt még az sem biztos, hogy a 100 holdon felülieket fölosztják. Külömben is, — tette hozzá — már csak azért sem izgattam, mert hiszen a kommunál alatt már nem kellett izgatni. Eppen ellenkezőleg. Csillapítani kellett.

A tárgyalásra a bíróság több mint 40 tanut idézett meg. Ezek legnagyobb részét azonban nem kellett kihallgatni, mert az ítéletek legnagyobb részét a vádlott beismerte. Négy ügyre nem emlékezett, ezek szereplőit kihallgatták. Közülök három fölmentett annak idején a forradalmi törvényszék, egyet, akire többrendbeli libalopás vádja bizonyult de, másfél évi börtönre ítélte, az illető az ítélethől három hetet töltött ki.

Az elnök ezután fölolvasta a forradalmi törvényszék tárgyalásairól fölvejt jegyzőkönyveket.

A bíróság ezután a böszörményi tanukat hallgatta ki. Emlékeztek rá, hogy *Müller* nagy tömeg előtt beszédet tartott, de semmi terhelő kijelentésre nem emlékeztek.

Csigéné! sonka, császárhús, füstölt husnemlék, naponta friss tepertő, esténként meleg kolbász, pácolt csemegezalonna és kolbász különlegességek állandóan. **Batthyányi-utca 6. sz.**

A budapesti tőzsde

Budapest, okt. 5.

Értékpia: Az irányzat szilárd. A korlátpiacon nagy áremelkedések voltak. Árfolyamok: Magyar hitel 1725—685, Osztrák hitel 940—900, Jelzálogbank 480—75, Leszámitoló 800—810, Hazai bank 665—70, Angol-Magyar 1010—15, Magyar-olasz 484—77, Ált. takaréék 1060, Borsod-Miskolci 2550, Concordia 2100—30, Salgó 6100—900, Ganz-Danub. 18,100, Rima 3410—30, Brassói 4375—500, Nasic 13,200—500, Danica 5350—400, Papír 2820—60, Lámpa 2500, Östermelő 950—25, Gummi 2995—3005, Telefon 1825—35, Adria 13,000—500, Atlantica 6200—75, Közuti 1510—50, Déli vasút 1520—620, Levante 4600—700, Államvasút 4650—740, Trust 1400—500.

A valutapiacon a korona újabb árhanyatlására ugrásszerű emelkedések voltak. Árfolyamok: Napoleon 989—995, Font 1140—1175, Dollár 332—342, Francia frank 23—23,70, Márka 5,30—5,37, Lira 14,20—14,40, Romanov 3,28—3,32, Lei 6,28—6,43, Sokol 4,28—4,51, Svájci frank 53,50, Kor.-Dinár 10,40—11,50, Frank-Dinár 10,70—10,95, Léva 5—5,10, Bécs 98,50—99,50.

A zürichi devizák

Zürich, okt. 5. (Megnyitás.) Berlin 10,17 és fel. Newyork 624. Milano 25,65. Prága 8,30. Zágráb 5,20. Budapest 1,85. Bukarest 11,85. Bécs 2,50. Osztrák bélyegzett 2,05.

200.000-nél több menekültől kell gondoskodni. Minden fillér áldás Vegyettek menekült-bélyegget!

HIREK.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámadásában.**

Október 6.

Feljárnak a multból, de nem kísérténi, nem bünsz lelkiismereteket rémiteni, hanem vigasztalni, kitartásra buzdítani, sebet gyógyítani. Tizenhárom vannak. Amikor elmentek, dacos, keserű, kemény, elszánt, büszke és töretlen lelket lehelték ki az örök mindenség kincseinek gyarapítására, mióta visszajárnak, szelid, édes, lágy, nyugodt, alázatos hangon mutatnak rá utódaik előtt arra a csekély áldozatra, amit a hazának hoztak. Az eszei haza perspektívájában olyan csekélynek, olyan jelentéktelennek, olyan magától értetődőnek látszik előttük a hetvenkét év előtt lejátszódott szörnyű tragédia, hogy ma, amikor a sötét évfordulón feljönnek újra, alázatosan rebegik el halk bocsánatkérésüket, hogy nem tehettek többet.

A haza, a nemzet olyan végtelenül hatalmas, olyan határtalanul nagy és nagyszerű fogalom, hogy minden cselekedet, minden áldozat, minden ajándék és minden munka, amit a honfi érttek mint kötelességet végez és mint áldozatot meghoz, csak porszem az örök értékek aranymerlegén. A mártírhaltalt halt tizenhárom, mióta feljárnak, tudják és tudatják, hogy ember érdemeiket nem szerezhették hazájuk szolgálatában, mert még halálával is csak egy kis töredékét törlesztette a tartozó kötelességeinek. Gyöngye utódok, a tizenhárom napján megszívleljétek ezt a tanulságot és a hűség vásárán ne büszkélkedjétek olyan érdemekkel, amelyek nem érdemek, amelyek kötelességeitek teljesítésének is csak halvány kísérletei.

— **Apponyi Budapesten.** Budapesti tudósítónk jelenti: Apponyi Albert gróf, aki a nyarat családjával együtt Balatonföldváron töltötte, *Polguyay* Mór és *Zlinszky* István volt képviselők társaságában a zalamegyei Sümegre utazott, *Eitner* Zsigmond főispán látogatására. Apponyicsütörtökön érkezik vissza a fővárosba.

— **Fizetik az adót.** Szeptember hónapban is tovább tartott az az adófizetési láz, amely két hónappal ezelőtt tört ki Debreczenben. Az elmúlt hónapban befolyt a városi adóhivatalhoz állami adóban 607411 korona, jövedelemadóban 107520, hadinyereségadóban 59139, idegen adóban és illetékben 15261 korona, községi adóban 600370, utadóban 39688 korona, városi pótilletékben 87010, református egyházi adóban 28379, végrehajtási költségben 15127 korona.

— **Tűzfát ajánlanak.** A debreczeni faármegállapító bizottság tegnap délután tartott ülésén foglalkozott a kisbirtokosok szövetkezetének a városhoz intézett ajánlatával, amely szerint a szövetkezet felajánl a városnak 5000 vagon tűzfát. A fa Csehszlovákiában van, szállítható és az ára a debreczeni állomáson vagononként 12000 korona. Az ülésen jelen volt fakeskedők hajlandóknak nyilatkoztak 1500 vagon átvételére, a további 3500 vagon sorsa függőben marad, amíg a város el tudja helyezni. A nagy

fajtség idején kívánatos lenne, ha ez a hatalmas famennyiség Debreczenben lenne elhelyezhető.

— **A fölemelt illetékek,** törvénykezési, közgazdasági és egyéb illetékek. Az új bélyegilletéki fokozatok. Összeállította: Dr. Pongrácz Jenő. Kapható: Hegedűs és Sándor r-t. könyvkereskedésében.

— **Nyiregyháza törvényhatóság** lesz. Nyiregyházáról jelentik: Nyiregyháza rendezett tanácsu város már évek hosszú sora óta törekszik az önálló törvényhatósági jog elnyerésére az előző kormányoktól ígéretet is nyert arra, hogy ez az igénye elsősorban fog kielégítést nyerni. A forradalom azonban elvágta az utját Nyiregyháza érvényesülésének s azóta csak most nyílt újlag alkalma, hogy az önálló törvényhatósági joggal való felruháztást kérje. A kérelmet Szabolcs-vármegye törvényhatósági bizottsága az október 12-iki közgyűlésen fogja tárgyalni.

— **Az 1921. évi költségvetés.** A városi számvevőség lázasan dolgozik az 1921. évi költségvetési előirányzat összeállításán. Megnehezíti a számításokat az a körülmény, hogy a legfontosabb bevételi tételt, amely jóformán egymagában döntő lesz a községi pótdadó százaléknak megállapításánál, függőben kell tartani. Ez a tétel a városi földes hasznosításának tetemes emeléséből származó jövedelem. A hasznosítás emelését azonban a bíróság állapítja meg és így várni kell, amíg a bíróság minden esetben meghozza döntését.

— **Drágasági segély.** A közgyűlés legutóbb úgy határozott, hogy a nem szorosra vett közigazgatási alkalmazottaknak is megadja a drágasági segélyt. Tegnap utalta ki a városi tanács ennek a 150 városi alkalmazottnak a drágasági segélyt, még pedig augusztus 1-ig visszamenőleg. A drágasági segély 200 koronától 800 koronáig terjed.

— **A Nyukosz felhívása.** Felkértek tagjaik közül azok, kik Amerikai szeretet adományra be lettek terjesztve, csütörtökön f. hó 7-én d. e. 10 órakor a titkári irodában Péterfia-u. 20. sz. jelenkezzenek. Az elnökség.

— **A menekültek javára szabad gyűjteni.** Budapesti tudósítónk jelenti: A hivatalos lap mai száma közli, hogy a minisztertanács szeptember 22-én tartott ülésében hozott határozatával elvi okokból kimondta az ország területén folyamatban levő összes adománygyűjtéseknek azonnali beszüntetését. A rendelkezés a hivatalos lapban közölt szövege sajtóhíra következtében téves, amennyiben — mint hivatalos helyről közlik — az egyházi és a legszorosabb értelemben vett charitatív célokra folyó gyűjtések mellett nem érinti a filalom a vagonlakók felségelyezésére és a Délvidéki liga által rendezett gyűjtést sem.

— **Cesarina!** egy világhírű asszony című világhírű filmregény megjelent (ára 27.60) s kapható a Hegedűs és Sándor irodalmi r-t-nél Piac-u. 34.

— **A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte** tisztviselői kirendeltsége ideiglenes helyiségében, Piac-utca 77. sz. alatt szervezési munkálatait megkezdte.

— **Szülők figyelme!** Az iskola idejére a legerősebb gyermek cipők óriási választékban a legolcsóbb árak mellett a Weinberger cipőgyár Piac-utca 65. szám alatt levő üzletében szerezhető be.

— **Női fehérneműk** nagy választékban érkeztek Frank Sándor női felöltő áruházában. Piac-utca 42.

— **Bécsi női modell-kalapak** érkeztek a Rózsa-áruházba, legújabb glassé-bőrkalap különlegességek paszél színekben.

— **Alakíttassa kalapjait** Széll és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

— **»Héza«** előnyomda, kézimunka fehérnemű varroda Simonffy-utca 5. elvállalja fehérneműk javítását, kézimunkák eladását. Kolosné nyakendő-terme ugyanott.

Gyermekruhácskák készítését úgy raktáron levő, valamint hozott anyagból is igen olcsón vállal **Dr. HEGEDŰSNÉ GYERMEKDIVATHÁZA**

Simonffy-utca 2., hová a legszebb őszi újdonságok megérkeztek, mindenféle gyermek ruházati cikkben u. m. gyönyörű ruha és leány svettelek, kintőn harlányok, keztük, cipők, jambók, főkötők, gyönyörű bébe holmik, bébe paplanok, bébe cipők, egy ujjas keztük, gummi és tetra pelenkák, ingek, réklík, flanel, meleg fejkötők, pótyakötők, olcsó hajszallagok, kalapszallagok szép színekben.

**Csonka Magyarország — nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!**

SZÍNHÁZ.

A debreceni Vígyszínház kapungitása

A Vígyszínházban, melynek megnyitását a közönség nagy érdeklődéssel várja, — ezen a héten, szombaton este kezdődik az új szezon *Márfy Károly* igazgatása alatt. Az új igazgató magas irodalmi és művészeti színvonalon álló kabaré és hangverseny műsorral nyitja meg a színházat. Előkelő fővárosi tónus lesz a fokmérője a színházban színrekerülő énekes és drámai műsorszámoknak s hogy az így lesz, az igazgató eddigi színházigazgatói működésén kívül kezeskedik róla a főrendező: Szemere Gyula, aki a budapesti Apolló kabaré főrendezője volt s akit a 10 hónapos szezonra 150.000 korona gázsival szerződöttetett Márfy igazgató a debreczeni Vígyszínházhoz művezetőnek.

Debreczenben rendezőnek még ilyen nagy fizetése nem volt, de az igazgatónak ez irányban minden áldozatot meg kellett hoznia, miután társulatának állandó tagjai is kizárólag fővárosi művészek lesznek, nem szólva az állandóan itt vendégszereplő színház kiválóságokról. Így már eddig biztosítva van László Juci, Marschalkó Rózi és Székelyhidy Ferenc magy. kir. operaházi tagok és a Góth-pár vendégszereplése, akiket követni fognak az Ocskay-pár, Honthy Hanna, Rózsahegyi Kálmán és mások.

Ar első hetek műsorán szerepel Liptay Imre „Kegyelmes Úram” című bohókás egyfelvonásosa és a „Majoreskó” című énekes játék. A színházi helyárat nem emelte az igazgatóság, így pl. a zsolye első sora 23 korona lesz vigalmi adóval együtt. Az igazgatóság ugyanis reméli, hogy a közönség érdeklődése állandó marad s így az olcsó helyárat mellett is megtalálja számításait. A színházban fog működni, a zsenialitásáról ismert Mály Károly karmester is. A színházi buffet és dohányzó a legmodernebb berendezéssel szintén a közönség rendelkezésére áll a szünetek alatt.

A színház állandó tagjai: Berky Kató, Bartók Etus, Kovács Lily, Balogh Juci, Krajnik Mária, Anday Ella, Székely Stefi, Szánthó Mariska, Kabók Győző, Iványos Miklós, Jávör Antal, Ernyey János. Jegyek már ma szerdán reggeltől kezdve válthatók a Bódogh cukrázda főtéri elővételi pénztáránál ugyan olyan árk mellett, mint az esteli pénztárnál.

Válás után. Kedves, könnyed, ötletes, vidám, bohózatos, francia: enynyi jótulajdonossággal szemben csak az a hibája, hogy kissé régi, ebből a sütebből pedig csak a legírisszebb az igazán élvezhető. Az előadás, Heltai Andor körültekintő rendezésében, türethető volt. Az együttes egészben véve gyöngye. Egyedül Lenke kellemetlen meglepetésként és szokása ellenére a »felsőbb régiók« játsszot, Utassy Ida és Turai Lenke sokkal gyöngébbek még, semhogy a biztos rutint kívánó bohózáti tempó ki ne fulassza őket. Rónai Viktor maga a színtelenség; Mátray Ernő nem használta ki a szerepkínálta szabad lehetőséget egy egészségesen groteszk figura alakítására. Ezuttal is kitűnő produkált Szigeti Jenő és Heltay Andor, mindketten a maguk művészi természet szerint éltek a jellemre sulyt nem fektető bohózáti stílus lehetőségeivel és eselen megrajzolt, sok tehetséggel karikírozott kintő figurákat mutattak be. Szigeti természetesen a groteszkumra helyezte a fősulyt, míg Heltai inkább a könnyed, franciás, vígszínházas stílusra, amely öntudatosan enged a bohózat ötleteit, poénjait érvényesíteni a színes előt, de amely mégis csak a legjobban érvényesíti a színt, ha tehetséges. Heltai pedig határozott tehetség. A kevésszámú közönség kintőn mulatott.

A színházi iroda jelentése:

*Ma szerdán, október 6-án ünnepli a Csokonai-színház. C bérletben a nagyhatású *Sylvio Kapitány* kerül színre. Ezt megelőzőleg Szendrő Gyula előadja az *Üzenet Erdélyből* és dr. Kőrössi Kálmán *Megyük* c. gyönyörű költeményét.*

Theatra pare lesz csütörtökön este a Csokonai-színházban. A Heidelbergi diákelet c. végtelenül hájos színjáték felelevenítését érdekessé teszi Kardoss Géza színházigazgató bemutatkozása, aki egyik legnagyobb sikerű szerepét, a herceget játssza. Rendezésben és kiállításban is új színezetet kap e pompás darab, amelynek előadása iránt igen nagy az érdeklődés úgy, hogy a jegyek egy részét már elővételben elkapkodták.

Aranypille I. Amerikai kalandor történet, Pearl White parádés szerepe, ma utoljára az Apollóban. Előadások 6 és 8 órakor.

Lenkelly Ica főszereplésével az Arany szemű hölgy című kalandortörténet mutatja be az Urániá. Meglepően szép felvételek. Érdekesítő történet és Lenkelly Ica művészi játéka nagy értékűvé teszik ezt a filmet. Előadások 6 és 8 órakor.

Jókai Mór Lélekidomár című regényének befejező, második részét, csütörtökön mutatja be az Urániá. Jegyvétel.

Cesarina, a világ urnöje, minden idők leghatalmasabb kalandor filmje. Mia May a főszerepben.

A püspök atyafisága

— Regény. —

Irtá: IVÁNYI ÖDÖN. (145.)

Aztán az önszemrehányás égető érzését valami hideg, erős nyugodtság váltotta föl egyszerre. Dacos keménység szállta meg. E percben nem bánta, hogy kegyetlen és gunyos volt. Keserű volt az egész valója. Ugy gondolt Kanutra, mint mindkettőjük visszás, reménytelen, kínos helyzetének egyedüli okára... Igen. O az oka, mert elhagyta magát. Mert nem küzdött. Mert gyáva volt... Szeretett volna megfordulni és szemébe mondani Kanutnak, amit most felőle gondolt. De hallgatót és várt. Vajjon mit fog válaszolni? ... Annál jobb, ha keserű lesz. Veron sokért nem adta volna, ha valami olyat mondana most Kanut, amivel őt, Veront, nagyon megbántaná.

Kanut azonban egyszerűen eny nyit mondott:

— Akarja, hogy eltávozzam?

A hangból azonban kiérezte Veron, hogy Kanut magát sértettnek érzi... De hát miért nem panaszkodik? Miért tűri némán? Miért akarja öt türelmével, megbocsátásával megalázni maga elött?

Nem válaszolt Kanut kérdésére. Most egyszerre ő érezte szükségét annak, hogy valami, akármi tárgy társalgás révén kijussanak ebből a kellemetlen zavaros helyzetből.

Igaz. Hiszen még nekem mondani valóm van. Annyi idő óta vagyok együtt önnel és még egy szó említést sem tettünk Máramaros-Kesziről... És elkezdett a nagymamáról s Esztikéről beszélni.

Kanut — hajuknál fogva előrántott kérdéseket tett föl s Veron tulzott készséggel válaszolt azokra. A társalgás valahogy megindult. Ugy látszott, hogy végre mégis oly tere jutottak, ahol a hangjuk visszhangjától nem remegnek titkos érzéseik... A hálószobából kihallatszó fali óra sürgető ketyegése mellett halkán s látszatra nyugodtan beszélgetett Szenczy Flóra két vendége...

Egyszerre csak Veron idegesen összeresztette s mint a hurpattánás, olyan éles, rövid kiáltásba tört ki. Kanut az ijedt hangra, ott termett mellette. A leány, mint a ki ok nélkül való ijedségből tér magához, szégyenkezve fölnevetett s jobb keze fejét nézgette közelről.

Egy szikra pattant kezemre. Egy parányi vörös petty piroslott a finom kéz haván.

Megégette?
Veron odamutatta kezét. Kanut megfogta a hosszú, fehér ujjakat s műértő szemmel nézte a csöpp égési foltot.

Veron reszketett és nevetett egyszerre. Az ideges megrázkódás odáig fokozta már meglevő felindulását, hogy eszébe sem jutott visszavonni kezét. Együtt nézték Kanuttal a perzselés nyomát. Fejük összehajolt, hajuk érintkezett, egymás arcába lehettek, kezök egymásba tapadt... Igy voltak percekig.

Kanut egy kérdést ejtett ki — suttogva, mintha félne, hogy a hangja megzavarja e különös elmélyedést.

Fáj?
Nem.
A válasz is úgy, suttogva volt mondva.

Folyt. köv.

Kalapformáló műhely KOHN HELEN

Piac-utca 79.

kalapszalonzában

legújabb bécsi modellek után velour-, filc- és bársonykalapok formálását, festését jutányos árban nyolc nap alatt készíti.

Vidékről csupán a II. oszt. vasúti-jegy Budapestre és vissza 5-600 kor. Ezért minden út legalább 3 napi időtöltést, 1000 kor. készírást és nagy fáradságot jelent. Minden budapesti dolgot a fényképezés és gyógykezelés kivül, utleveleket és visumokat minden országba, így Amerikába is leggyorsabban és pontosan elvégzi Lukács-iroda Budapest, Ankerköz 1., III. emelet. Telefon 167-96. Tájékoztatót csak beküldött felbélyegzett lev. lapon adunk.

A Nagyállomással szemben megnyitóm az újonnan átalakított vendéglőmet

Oktober 1-től abonenseket elfogadok. Reggel 5 óra után nyitva. Reggeli fehér kávé és tea kapható. Tisztelettel Weisz I. Széchenyi-vendéglős

Fűszer és gyarmatáru nagykereskedésének

dusan sortirozott raktárát ajánlja n. b. vevői figyelmébe jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett

Ullmann Salamon
Kereskedelmi Részvénytársaság
Piac-utca 69.

Vármegyházával szemben.

Tuskófa

száraz maximális áron nagyban és kicsinyben állandóan kapható
MAGYAR ALBERT tüzifafeladón
Károly Ferencz József-ut 26
István-malommal szemben.

Női és férfi kalapok
újjaalakítása 3 nap alatt
Piac-utca 9. sz.

Városi és állami tisztviselők
előnyárban részesülnek.

„TURUL” Ingatlanforgalmi Iroda

Szent Anna-utca 29. szám, I. ajtó.

Eladó házak:

1. Nyil-utca 97. sz. alatti 3 rendbeli lakással, vízvezetékekkel, villanyvilágítással ellátott ház. Egy kis lakás azonnal beköltözhető. Ára: 280,000 korona.
2. Déli-sor 21. szám alatti (Vargakert) 304 m² területű, 3 szoba, konyha, kamara, villanyvilágítás, jövizűtő. Külön gazdasági udvar, gyümölcsös, konyhakert. Ára 250,000 korona.
3. A Burgundia-utcai részen 3 modern nagy lakással bíró (17 szoba) ház. Azonnal beköltözhető egy 3 szobás lakás. A lakások parkettek, villannyal és fűdősobákkal. Ára 680,000 korona.
4. Kabán nagyvendéglővel, 20 méteres nagyteremmel bíró ház, tel-

- jes felszereléssel, biliárd asztalokkal, lakó- és vendégszobákkal eladó. Valódi kincsesbánya!
5. Rother-u. 32. (Beke-telep) ház. Azonnal beköltözhető. Ára 210,000 korona.
6. Eötvös-utca 27. sz. nagytelku ház 4 rendbeli lakással. Ára 280,000 korona.
7. Csillag-utca 91. sz. a 5 rendbeli lakással. Ára 160,000 korona.
8. Nyil-utca 107. sz. ház korszerűségi, 3 rendbeli lakással. Ára: 150,000 korona.
9. Csillag-utca 41. sz. ház 5 rendbeli lakással, villanyvilágítással ellátva. Ára: 160,000 korona.
10. Kabán, a Piac közelében vendéglővel, nagyteremmel és több lakószobával ellátott ház eladó.

Nyomatott Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 49.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15-, minden további szó K 150. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítanak.

VÉTEL.

Aranyat.

ezüstöt, briliánsokat legmagasabb árban veszek Schiffmann ékszerész, Piac-utca 67.

Elsőrendű tűzfűt

nagyobb mennyiségben veszünk. Áránlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.

Zongorát

keresek bérbe Öhlbaum, Szepességi-utca 30.

Ócska ólmit

tisztított állapotban bármily mennyiségben (10 kgtól) veszünk. — Cim a kiadóban.

4 szobás

családi házat megvételre keresek. Közvetítőt díjazok. Cim a kiadóhivatalban.

Angol nyelvtan

Marc De Valette-féle I. esetleg II. kötete is kerestetik megvételre esetleg kölcsönbe. Cim a kiadóban.

ELADÁS.

Friss élesztő

kapható a reggeli órákban Rosenthal Sándornál, Csapó-utca 19.

Portfeles

zárható szalon cimbalom eladó Homokkert, Bujdosó-utca 38.

Varrógép

jó karban levő jutányos áron eladó. Tőcsökert, Faiskola-u. 7.

Férfi ruhák

jókarban levők eladók Miklós-u. 37. Herczegné.

Elefántcsont

billiárdgolyó, 2 garnitúra, jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Vadászlegyver

ritka alkalmi vétel 16-os kakasnélküli, kitűnő «Sauer» eladó. Cim a kiadóban.

Tiszta

egész ives makulatura papír (ujság) kapható lapunk nyomdájában.

25 méter

papír és pamut kelme egy tételben jutányosan eladó. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Zománc-edények

teljesen jókarban levők eladók Bika-bérház, II. emelet 2.

Sötét csikos nadrág néhányszor használt, nagyobb alakra való, 1100 koronáért eladó Cserepes-utca 17. sz., keresztépület.

KERESLET.

Egy

német leányt keresek gyermekek mellé. Cim a kiadóban.

Bolti szolgál

felvétetik Grünberger és Glück fűszernagykereskedőknél.

Tanulónak

intelligens, jó házból való fiút keresek. Gardos könyvkereskedő, (Püspöki palota.)

Izraelita vallásu

gyermekek elemi vagy középiskolai tanulók oktatását elvállalja ellenes megcsallás alatti területéről menekült diák. Héber olvasás tanítására is vállalkozik. Cime a kiadóhivatalban megtudható.

Egész házat

bérelnek udvarral a város belterületén, vagy a közeli külsőségen azonnali vagy későbbi beköltözésre. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Segéd

felvétetik. Haas Lipót Ferencz József-ut 58.

Elárusítónő

gyakorlattal felvétetik Haas, Linóleumáruház, Piac-utca 58.

Házgondnok

vagy házfelügyelői állást vállalna magántisztviselő. Megkeresést a kiadóba kér «Megbízható» jellegre

VEGYÉS.

Jó

házi koszt kapható. Cim a kiadóba.

Házmasternek

ajánlkozik jobb iparos, ki a villanszerelést is érti. Cim a kiadóban.

Uri papi család

teljes ellátásra felvesz 1-2 kisebb iskolai növendéket. Hatvan-utca 1., I. em. 8. sz.

Gyermekeket

az iskolaidény kezdetével (ritualis kosztolásra) válalok teljes ellátásra. Legjobb gondozást biztosítok. Herczegné, Miklós-utca 37.

Teljes ellátásra

beleértve a gyermekek tanulására való felügyeletét, 1-2 alsóbb osztályba járó tanulót részben természetbeli járandóságokért ellátal előkelő család. Cim a kiadóhivatalban.

Lugló Szappan Paprika Rizs Köles Árpakása

és mindennemű fűszer és italáru legolcsóbb bevásárlási forrása

Gyémánt Géza és Tsa Piac-utca 58. szám.

Törley Talisman

Törley Casino

Törley Reserve

Törley Gout Amerik

pezsgők és legkiválóbb csemege borok kaphatók

Ullmann Salamon

Kereskedelmi Részvénytársaság

fűszer- és csemege osztályában Ferencz József-ut 69. Vármegyházával szemben.

Felelős szerkesztő:

Dr. HEGEDŰS LORÁNT.

Kiadó:

HEGEDŰS ÉS SÁNDOR irodalmi és nyomdai részv. társ.